

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE
ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ A BANATULUI
„REGELE MIHAI I AL ROMÂNIEI” DIN TIMIȘOARA**

FACULTATEA DE MANAGEMENT ȘI TURISM RURAL

ZOICAN EUGEN CĂTĂLIN

TEZĂ DE DOCTORAT

**POSSIBILITĂȚI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A MANAGEMENTULUI
PRODUCȚIEI ȘI CONSUMULUI DE CARNE ÎN JUDEȚUL
MEHEDINȚI**

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

PROF. UNIV. DR. ING. CORNELIA PETROMAN

TIMIȘOARA

2022

REZUMAT

În zilele noastre se consumă cantități din ce în ce mai mari de preparate din carne, fiind foarte ușor de procurat și de consumat, prezentând anumite particularități de compoziție ce ar trebui să fie cunoscute de către consumatori.

În cadrul mecanismului activității economice, pe poziție centrală se află consumul, acesta fiind în strânsă legătură cu producția de bunuri dar și de servicii, având asupra acestora un rol dinamic, astfel că orice activitate, trebuie să se încheie cu consumarea unor produse finale, dacă nu s-ar întâmpla acest lucru, nu ar exista o finalitate benefică, consumul fiind atât un element care declanșează producția, cât și un element de reglare a acesteia, generând atât determinări cantitative, cât și intensitatea ritmurilor în care se desfășoară.

Prezenta teză de doctorat intitulată ”POSSIBILITĂȚI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A MANAGEMENTULUI PRODUCȚIEI ȘI CONSUMULUI DE CARNE ÎN JUDEȚUL MEHEDINȚI”, este distribuită pe patru părți: Partea I. Stadiul actual al cunoașterii (care cuprinde 2 capitole), Partea a II-a – cercetări proprii (care cuprinde 3 capitole), partea a III-a. Concluzii generale și recomandări și partea a IV- a. Elemente de originalitate.

Din prima parte a tezei fac parte primele două capitole: Capitolul 1. Caracteristicile și aptitudinile raselor și hibridilor de animale de fermă specializate pentru producția de carne și Capitolul 2. Particularități comportamentale ale consumatorului de carne.

În capitolul 1 au fost descrise aptitudinile animalelor de fermă pentru producția de carne și factorii care influențează producția de carne. Aptitudinile animalelor exploatate în ferme pentru producția de carne diferă în funcție de rasa/hibridul care se exploatează, sistemul de producție, tipul de dietă, tradiția creșterii și exploatarei speciei și zona geografică în care sunt crescute aceste mamifere. Producția de carne obținută de la speciile de mamifere și păsări este influențată atât de factori cu caracter individual (interni și externi) cât și de factori cu caracter global (numărul de animale sacrificate și producția individuală).

În capitolul al doilea a fost analizată evoluția comportamentului alimentar al consumatorului de carne, însă s-au prezentat și unele perspective asupra consumului alimentar de carne. Comportamentul alimentar al consumatorului de carne și produse din carne se formează încă din copilărie atât sub influența familiei, cât și sub influența mass media. Siguranța alimentelor, în general, și a cărnii și produselor din carne, în particular, este o îngrijorare majoră pentru toți actorii din lanțul alimentar – agenții guvernamentale, cercetători, comercianți cu amănuntul, consumatori, industria serviciilor alimentare, instituții de învățământ, procesatori, profesioniști din domeniul sănătății publice sau publicul larg – indiferent de nivel – local, regional, nivel național și internațional.

În ultimele două decenii atât producătorii, cât și consumatorii sunt din ce în ce mai interesați de marketingul direct privit ca și alternativă la punctele de comercializare / marketing convenționale.

Pe măsură ce din ce în ce mai mulți consumatori apreciază alimentele proaspete produse aproape de casă, aceștia își îndreaptă atenția spre piețele agricultorilor sau alte piețe directe unde se oferă nu numai alimente cultivate local, ci și o legătură cu cei care o produc aceste alimente: aceasta este agricultura susținută de comunitate.

Partea a doua a tezei de doctorat debutează cu capitolul 3 denumit ”METODOLOGIA GENERALĂ DE CERCETARE ȘI AREALUL DE STUDIU”, pe parcursul acestui capitol este descrisă metodologia generală de cercetare dar și arealul unde ne-am desfășurat cercetările, astfel au fost utilizate o serie de metode specifice cunoscute în literatura de specialitate: analiza, compararea rezultatelor sinteza, aplicarea chestionarului, interpretarea rezultatelor, modele: matematice, statistice, sisteme de management, marketing, toate având ca scopul găsirea de soluții pentru propunerea de măsuri care să contribuie la obținerea de producții de carne, constante, de calitate și să perfecționeze managementul integrat și să stimuleze consumul de carne. Etapele specifice desfășurării cercetărilor au fost: determinarea stadiului actual al cunoașterii, analiza factorilor ce influențează producția, sistemele de producție, tendințele privind obținerea și procesarea cărnii, provocările de pe piață; analiza arealului cercetat, efective, producții, sisteme de producție, resurse, capacitatea de consum a pieții, nevoile de consum; întocmirea planului general de studiu: adunarea informațiilor, metodele de cercetare specifice fiecărui studiu, compararea rezultatelor obținute cu cele existente în literatură, prelucrarea datelor și interpretarea lor, elaborarea de soluții pentru perfecționarea lor, formularea de concluzii, propunerea de recomandări pentru perfecționarea managementului producției și consumului în funcție de efective, suportabilitatea mediului, putere financiară, provocările pieții cărnii și modelele de consum. Arealul unde ne-am desfășurat cercetările este reprezentat de județul Mehedinți, care se află în colțul sud-vestic al țării, aflat într-o depresiune din interiorul arcului carpato-baltic, ceea ce imprimă un climat submediteranean, suprapus pe fondul climatic național temperat continental.

Capitolul 4 denumit ”PERFEȚIONAREA MANAGEMENTULUI EXPLOATAȚIILOR DE PRODUCERE A CĂRNII ÎN DIFERITE SISTEME DE PRODUCȚIE”, cuprinde două subcapitole Îmbunătățirea managementul producției de carne obținută în sisteme clasice și Perfecționarea managementului producției de carne obținută în sistem ecologic.

Primul subpunct a avut ca și scop și obiective propunerea de măsuri care să contribuie la perfecționarea managementului producției de carne de mamifere și speciile de păsări domestice prin următoarele activități manageriale: planificarea eficientă a activităților de fermă la mamiferele de carne și la păsările de carne, organizarea desfășurării proceselor ce concură la realizarea producției de carne, creșterea autorității fermierului-manager, îmbunătățirea relațiilor dintre cei angajați în fermele specializate pentru producția de carne, prin motivarea desfășurării unor activități/procese și formarea fermierilor în spiritul respectării bunăstării animalelor și prin intensificarea controlului activităților de fermă ca funcție importantă a managementului producției de carne.

Cercetările privind perfecționarea managementului producției de carne obținută în sistem ecologic au avut ca scop evidențierea în urma studiilor întreprinse în teren avantajele acestui sistem de

producție ecologică, ca sursă importantă de producere a unei cărnii: de calitate și cu însușiri fizico-chimice și organoleptice deosebite; la prețuri avantajoase datorită valorificării la randamente ridicate a resurselor existente pe pășuni; cu eforturi financiare mai reduse datorită faptului că în acest sistem de producție nu sunt necesare investiții mari pentru asigurarea confortului animalelor ce se exploatează pentru producția de carne. În condițiile existenței unei crize a carne.

Ultimul capitol al prezentei teze de doctorat este intitulat "CERCETĂRI PRIVIND POSIBILITĂȚILE DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A PRODUCȚIEI ȘI CONSUMULUI DE CARNE – STUDIU DE CAZ", fiind repartizat pe patru subcapitole:

- Posibilități de perfecționare a managementului integrat al producției pe filiera cârnii
- Perfecționarea managementului procesării prin elaborarea de noi sortimente de carne
- Cercetări privind posibilitățile de stimulare a producției prin creșterea consumului de carne – studiu de caz
- Posibilități de îmbunătățire a consumului de carne în județul Mehedinți

Studiile întreprinse în cadrul primului subcapitol au avut ca scop propunerea spre implementare de soluții manageriale care să contribuie la perfecționarea managementului integrat al producției pe întreaga filieră a cârnii indiferent de sistemul de utilizat la obținerea sa clasic sau ecologic iar obiectivele cercetării au vizat: evidențierea aspectelor manageriale care determină îmbunătățirea managementului producției pe întreaga filieră a cârnii, propunerea de măsuri manageriale specifice managementului specific pentru fiecare verigă care concură la producerea/procesarea/distribuția și valorificarea cârnii și dezvoltarea sustenabilă a producției de carne.

"Perfecționarea managementului procesării prin elaborarea de noi sortimente de carne" a avut ca scop găsirea de soluții de perfecționare a activității economice a exploatațiilor producătoare/procesatoare de carne, prin perfecționarea managementului strategic al procesării și managementului siguranței cârnii, obiectivele cercetării vizând în principal: modalitățile ca un sortiment de carne, produs să devină cunoscut și dorit de către consumatorii de pe piața cârnii, modul în care un sortiment de carne să devină, un brand de succes mai mult decât un logo sau un nume, metodele de dezvoltare și gestionare corespunzătoare a sortimentelor/brandurilor prin perfecționarea managementului distribuției pe piață și a managementului marketingului, oferirea de indicii despre sortimentele produse, transmiterea de mesaje despre unitatea producătoare/procesatoare sau un anumit sortiment de carne pe care se dorește să fie promovat agresiv pentru penetrare pe piață la prețul cel mai convenabil și percepția asupra unui sortiment/brand.

În vederea satisfacerii nevoilor industriei procesatoare și asigurarea pieței cu carne, se impune ca fermele să fie capabile să asigure constant materiile prime, conform nevoilor de consum în condiții de economicitate fără periclitarea bunăstării și sănătății speciilor exploatate și a factorilor de mediu din arealul fermelor. Scopul studiilor întreprinse în județul Mehedinți a fost de: a analiza provocările cu care se confruntă industria procesatoare, a stabili materiile prime deficitare pentru modelarea producției în ferme în funcție de resurse și capacitatea lor de producere a unui anumit tip de carne, a propune

soluții de perfecționare a managementului sistemelor clasice de producție, a găsi noi posibilități de obținere a cărnii- în sisteme alternative și de adaptare rapidă a fermelor la nevoile pieței fără scăderea eficienței exploataării la speciile cu ciclu de îngrășare mai redus.

În ultima parte a tezei a fost întreprins un studiu privind îmbunătățirea consumului de carne în județul Mehedinți, în acest sens a fost aplicat un chestionar care cuprinde 16 întrebări unui număr de 687 de respondenți. Rezultatele chestionarelor aplicate au fost prelucrate și interpretate din punct de vedere statistic iar pentru perfecționarea metodei de analiză a datelor obținute din teren. Aproximativ 40% dintre respondenții bărbați au declarat că cheltuie jumătate din venitul lunar pe alimente și 25,15% își consumă mai mult de jumătate (60%) din venituri pe alimente. În cazul femeilor 78,45% cheltuie mai mult de jumătate dintre veniturile încasate lunar pe achiziționarea de alimente. Cea mai mare parte a bărbaților, adică 33,91 % preferă carnea de porc și apoi 25,18% preferă carnea de vită, în timp ce femeile marea majoritate, adică 42,62% preferă să consume carne de pasăre și 19,13% preferă carne de pește. 43,67% din totalul persoanelor care au răspuns la întrebări au declarat că consumă zilnic acest produse din carne în timp ce doar 8,30% dintre aceștia consumă preparate din carne o singură dată pe lună. Dintre factorii care influențează achiziționarea cărnii și a produselor din carne, cei mai mulți bărbați au menționat senzația de sațietate și apoi gustul și aroma speciale în timp ce femeile țin cont mai mult de valoarea nutritivă și apoi de gust și aromă.

Partea a treia cuprinde concluzii generale și recomandările iar în ultima parte sunt descrise elementele de originalitate care reies prin paleta de idei inedite de combinare în modele integrate spe filiera de producere, procesare, distribuție a cărnii în funcție de modelele de consum de pe piață.

Teza de doctorat se încheie cu o amplă bibliografie care cuprinde inclusiv lucrări științifice prin care ne-am diseminat rezultatele cercetărilor proprii, lucrări care sunt indexate atât în baze de date internaționale cât și ISI.